

bewijsmiddelen en beroepsgronden. De Afdeling is in de hier gepubliceerde uitspraak van oordeel dat de ingediende nieuwe grond, die werd ingediend op zaterdag 25 januari 2025, in strijd is met de goede procesorde. De zitting van de Afdeling was op woensdag 5 februari 2025. De minister gaf op de zitting aan onvoldoende tijd te hebben gehad om zich over de nieuwe grond inhoudelijk te kunnen uitlaten. De nieuwe grond raakt de belangen van SBM, die in het kader van het Wob-verzoek als derdebelanghebbende is aangemerkt. De minister had de grond met SBM willen bespreken, maar heeft dit, door het zo laat indienen ervan, niet nog kunnen doen. Het beoordelen van de nieuwe grond kon ook niet tijdig voor de zitting door de Afdeling plaatsvinden vanwege het late indienen van de grond. De duur van de procedure, het verzet van de minister tegen de behandeling van deze grond en de onnodige complicaties voor de Afdeling leiden tot het oordeel van de Afdeling dat appellanten deze nieuwe grond eerder hadden moeten aanvoeren. Wat de onnodige complicaties voor de Afdeling zijn wordt niet verder aangegeven; de voorbereidingstijd voor de Afdeling was wellicht te kort om zich goed te kunnen voorbereiden op de nieuwe aan de orde gestelde rechtsvraag. Er zijn in elk geval voldoende argumenten door de minister in het kader van het eerste oriëntatiepunt aangevoerd voor het oordeel dat de nieuwe grond in een te laat stadium is ingediend en daarmee buiten behandeling moest blijven. P.J. Stolk

AB 2025/140

AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK VAN DE RAAD VAN STATE

20 november 2024, nr. 202205683/1/R1
(Mr. A. Kuijer)
m.nt. T. Groot

Art. 2.1, 2.10, 3.8 Wabo; art. 4:20c Awb

ECLI:NL:RVS:2024:4728

Omgevingsvergunning van rechtswege, procesbelang.

Het college heeft niet aannemelijk gemaakt dat het belang heeft bij de beoordeling van het door hem ingestelde hoger beroep. Het college heeft onvoldoende gemotiveerd wat het met het door hem ingestelde hoger beroep wil bereiken. Daarbij wordt in aanmerking genomen dat het college met het nieuwe besluit op bezwaar geen uitvoering heeft gegeven aan de aangevalen uitspraak maar het besluit heeft genomen waarvan het meent dat het oorspronkelijk had moeten nemen. Verder wordt in aanmerking genomen dat

het college, met de rechtbank, meent dat zich geen weigeringsgronden voordoen en sprake is van een gebonden beschikking. Het college is voorts ter zitting niet verschenen, zodat het geen toelichting ter zitting heeft gegeven over het belang bij het hoger beroep. Ook wordt in aanmerking genomen dat geen van de partijen is opgekomen tegen het nieuwe besluit op bezwaar van 18 november 2022, dat het besluit op bezwaar dat door de rechtbank is vernietigd vervangt. Vergunninghouder noch andere partijen hebben te kennen gegeven bezwaren te hebben met betrekking tot de ingangsdatum van de omgevingsvergunning of de verdere inhoud daarvan, zoals deze is vergund bij het besluit van 18 november 2022. De enkele kwesties omtrent het al dan niet voorbarige oordeel van de rechtbank met betrekking tot de weigeringsgronden en het al dan niet van rechtswege verleend zijn van de omgevingsvergunning in deze zaak levert naar het oordeel van de Afdeling onder voornoemde omstandigheden onvoldoende procesbelang voor het college op.

Uitspraak op het hoger beroep van het college van burgemeester en wethouders van Utrecht, appellant, tegen de uitspraak van de Rechtbank Midden-Nederland van 23 augustus 2022 in zaak nr. 21/4561 in het geding tussen:

Wederpartij,
en
Het college.

Procesverloop

Bij besluit van 27 januari 2021 heeft het college geweigerd aan wederpartij omgevingsvergunning te verlenen voor het maken van een muurdoorbraak tussen de woning op het adres locatie 1 en het pakhuis op het adres locatie 2 in Utrecht en een verplaatsing van de tuindeur in de tuinmuur naast het pakhuis.

Bij besluit van 7 oktober 2021 heeft het college naar aanleiding van het door wederpartij tegen het besluit van 27 januari 2021 gemaakte bezwaar besloten dit besluit onder aanvulling van de motivering in stand te laten.

Bij besluit van 7 december 2021 heeft het college een gewijzigd besluit op bezwaar genomen, waarbij het verplaatsen van de tuindeur alsnog is betrokken en het besluit van 27 januari 2021 opnieuw onder aanvulling van de motivering in stand is gelaten.

Bij uitspraak van 23 augustus 2022 heeft de rechtbank het daartegen door wederpartij ingestelde beroep voor zover gericht tegen het besluit van 7 oktober 2021 en het besluit van 7 december 2021, gegrond verklaard, deze besluiten vernietigd en bepaald dat het college een nieuwe beslissing op bezwaar neemt met inachtneming van het in deze uit-

spraak overwogene met een veroordeling van het college in de proceskosten van wederpartij.

Tegen deze uitspraak heeft het college hoger beroep ingesteld.

Bij besluit van 18 november 2022 heeft het college opnieuw op het bezwaar van wederpartij beslist, dit bezwaar gegrond verklaard en alsnog omgevingsvergunning verleend voor het maken van een muurdoorbraak tussen de woning aan de locatie 1 en het naastgelegen pakhuis aan de locatie 2 in Utrecht.

De Afdeling heeft de zaak ter zitting behandeld op 26 september 2024, waar niemand is verschenen.

Overwegingen

Overgangsrecht inwerkingtreding Omgevingswet.

1. Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en de Invoeringswet Omgevingswet in werking getreden. Als een aanvraag om een omgevingsvergunning is ingediend vóór het tijdstip van inwerkingtreding van de Omgevingswet, dan blijft op grond van artikel 4.3, aanhef en onder a, van de Invoeringswet Omgevingswet het recht zoals dat gold onmiddellijk vóór dat tijdstip van toepassing tot het besluit op die aanvraag onherroepelijk wordt, met uitzondering van artikel 3.9, derde lid, eerste zin, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: de Wabo).

De aanvraag om een omgevingsvergunning is ingediend op 24 september 2020. Dat betekent dat in dit geval de Wabo, zoals die gold vóór 1 januari 2024, van toepassing blijft.

Inleiding

2. De rechtbank heeft in de aangevallen uitspraak, voor zover hier van belang, overwogen dat de door wederpartij aangevraagde muurdoorbraak tussen de woning en het pakhuis niet in strijd is met het bestemmingsplan en dat, nu niet is gebleken van andere weigeringsgronden, betekent dat het college op grond van het bepaalde in artikel 2.10 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo) de omgevingsvergunning niet had mogen weigeren. De rechtbank heeft voorts overwogen dat bij de aanvraag voor een vergunning voor de doorbraak en voor de verplaatsing van de tuinmuur geen sprake was van weigeringsgronden en daarmee sprake was van een gebonden beschikking. Het college had de vergunning volgens de rechtbank binnen de daarvoor geldende wettelijke termijn moeten verlenen. De rechtbank heeft vastgesteld dat, nu het college dat heeft nagelaten, de omgevingsvergunning per 20 november 2020 van rechtswege is verleend, het college vanaf dat moment niet meer bevoegd was op de aanvraag te beslissen en

het college het bezwaar tegen het weigeringsbesluit daarom niet-ontvankelijk had moeten verklaren.

De rechtbank heeft de beslissing op bezwaar vernietigd en bepaald dat het college een nieuwe beslissing op het bezwaar dient te nemen met inachtneming van deze uitspraak. De rechtbank heeft overwogen dat het college daarbij de omgevingsvergunning op de ingevolge artikelen 3.8 van de Wabo en 4:20c van de Awb bedoelde wijze bekend dient te maken.

Procesbelang

3. Het college betoogt dat de rechtbank voorbarig tot de conclusie is gekomen dat sprake is van een gebonden beschikking.

Het college betoogt verder dat de rechtbank ten onrechte heeft overwogen dat sprake is van een vergunning van rechtswege.

3.1. Indien de rechtbank een besluit van een bestuursorgaan heeft vernietigd zonder de rechtsgevolgen daarvan in stand te laten, heeft dat bestuursorgaan in beginsel procesbelang bij het instellen van het hoger beroep. Naar het oordeel van de Afdeling is in dit geval echter sprake van omstandigheden die tot een ander oordeel leiden.

3.2. Vooropgesteld wordt dat het college expliciet te kennen heeft gegeven dat het zich kan vinden in het oordeel van de rechtbank dat geen sprake is van strijd met het bestemmingsplan en daarmee dat het besluit van 27 januari 2021 en het besluit op bezwaar van 7 oktober 2021 niet rechtmatig waren. Het college betwist niet dat het besluit van 7 oktober 2021 terecht is vernietigd door de rechtbank. Het hoger beroep ziet dan ook niet op het voorkomen van precedentwerking van de vernietiging van het besluit en het belang van het college is ook niet gelegen in de door de rechtbank uitgesproken proceskostenveroordeling. Het college erkent dat een nieuw besluit op bezwaar moest worden genomen. Het hoger beroep heeft uitsluitend betrekking op de aangevallen uitspraak voor zover daarin is overwogen dat sprake is van een gebonden beschikking en de omgevingsvergunning van rechtswege is verleend.

Het college heeft met het nieuwe besluit op bezwaar geen uitvoering gegeven aan de aangevallen uitspraak. In het nieuwe besluit op bezwaar heeft het college alsnog omgevingsvergunning verleend waarbij het zich op het standpunt heeft gesteld dat geen sprake is van weigeringsgronden, maar dat, anders dan de rechtbank heeft geoordeeld, geen sprake is van een vergunning van rechtswege.

Het college heeft niet aannemelijk gemaakt dat het belang heeft bij de beoordeling van het door hem ingestelde hoger beroep. Het college heeft onvoldoende gemotiveerd wat het met het door hem ingestelde hoger beroep wil bereiken. Daarbij wordt in aanmerking genomen dat het college met het

nieuwe besluit op bezwaar geen uitvoering heeft gegeven aan de aangevallen uitspraak maar het besluit heeft genomen waarvan het meent dat het oorspronkelijk had moeten nemen. Verder wordt in aanmerking genomen dat het college, met de rechtbank, meent dat zich geen weigeringsgronden voordoen en sprake is van een gebonden beschikking. Het college is voorts ter zitting niet verschenen, zodat het geen toelichting ter zitting heeft gegeven over het belang bij het hoger beroep. Ook wordt in aanmerking genomen dat geen van de partijen is opgekomen tegen het nieuwe besluit op bezwaar van 18 november 2022, dat het besluit op bezwaar dat door de rechtbank is vernietigd vervangt. Vergunninghouder noch andere partijen hebben te kennen gegeven bezwaren te hebben met betrekking tot de ingangsdatum van de omgevingsvergunning of de verdere inhoud daarvan, zoals deze is vergund bij het besluit van 18 november 2022. De enkele kwesties omtrent het al dan niet voorbarige oordeel van de rechtbank met betrekking tot de weigeringsgronden en het al dan niet van rechtswege verleend zijn van de omgevingsvergunning in deze zaak levert naar het oordeel van de Afdeling onder voornoemde omstandigheden onvoldoende procesbelang voor het college op.

4. Het hoger beroep is niet-ontvankelijk. Ingevolge artikel 8:109, tweede lid, van de Awb moet van het college griffierecht worden geheven.

5. Het college hoeft geen proceskosten te vergoeden.

Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State:

- I. verklaart het hoger beroep niet-ontvankelijk;
- II. bepaalt dat van het college van burgemeester en wethouders van Utrecht een griffierecht van € 548 wordt gegeven.

Noot

1. In de hier geannoteerde uitspraak komt de Afdeling tot het oordeel dat het college van burgemeester en wethouders van Utrecht geen procesbelang heeft, omdat – in mijn woorden – het enkele feit dat het college het oneens is met de motivering van de rechtbank van diens oordeel onvoldoende is om procesbelang aan te nemen; zie het slot van r.o. 3.2. Procesbelang is het belang dat een appelland heeft bij de uitkomst van een procedure. Daarbij gaat het erom of het doel dat de appelland voor ogen staat, met het rechtsmiddel kan worden bereikt en voor de appelland van feitelijke betekenis is (zie uitgebreid ABRvS 31 juli 2024, ECLI:NL:RVS:2024:3113 en ABRvS 31 juli 2024, ECLI:NL:RVS:2024:3111). Met enige regelmaat wordt een (hoger) beroep door de

Afdeling vanwege het ontbreken van procesbelang niet-ontvankelijk verklaard of geoordeeld dat de rechtbank terecht tot dit oordeel is gekomen. In 2024 verschenen op www.rechtspraak.nl 134 uitspraken waarin de term ‘procesbelang’ voorkomt. In 63 van die 134 uitspraken luidde het oordeel dat appelland geen procesbelang had en dat diens beroep dus niet-ontvankelijk was. Als ik het goed zie bestaan er daarbij in elk geval vier varianten. Deze bespreek ik hierna afzonderlijk.

2. Ten eerste bestaat geen procesbelang als het doel voor het instellen van het (hoger) beroep al is bereikt. Een voorbeeld hiervan is ABRvS 6 maart 2024, ECLI:NL:RVS:2024:962 waarin de Afdeling oordeelt – kort gezegd – dat procesbelang ontbreekt bij het beroep over het niet tijdig beslissen, omdat inmiddels een besluit is genomen. Andere voorbeelden – ik vermeld hierna alleen de ECLI-nummers – zijn: ECLI:NL:RVS:2024:5388;

ECLI:NL:RVS:2024:5327; ECLI:NL:RVS:2024:4739; ECLI:NL:RVS:2024:5388; ECLI:NL:RVS:2024:5327; ECLI:NL:RVS:2024:4739; ECLI:NL:RVS:2024:4602; ECLI:NL:RVS:2024:4013; ECLI:NL:RVS:2024:3199; ECLI:NL:RVS:2024:3113; ECLI:NL:RVS:2024:3111; ECLI:NL:RVS:2024:2915; ECLI:NL:RVS:2024:2816; ECLI:NL:RVS:2024:2698; ECLI:NL:RVS:2024:2514; ECLI:NL:RVS:2024:2400; ECLI:NL:RVS:2024:2397; ECLI:NL:RVS:2024:1979; ECLI:NL:RVS:2024:1300; ECLI:NL:RVS:2024:1405; ECLI:NL:RVS:2024:1298; ECLI:NL:RVS:2024:1107; ECLI:NL:RVS:2024:872; ECLI:NL:RVS:2024:542; ECLI:NL:RVS:2024:656; ECLI:NL:RVS:2024:654; ECLI:NL:RVS:2024:469; ECLI:NL:RVS:2024:382 en ECLI:NL:RVS:2024:231.

3. Procesbelang ontbreekt ten tweede als met het beroep het doel van appelland niet kan worden bereikt. Een voorbeeld biedt ABRvS 31 januari 2024, ECLI:NL:RVS:2024:354, AB 2024/332, m.nt. Groot) waarin het appelland niet te doen was om woningbouw te voorkomen, maar om zelf een bouwttel te verkrijgen voor woningbouw. Andere voorbeelden zijn: ECLI:NL:RVS:2024:4569;

ECLI:NL:RVS:2024:4236; ECLI:NL:RVS:2024:4146; ECLI:NL:RVS:2024:3873; ECLI:NL:RVS:2024:3749; ECLI:NL:RVS:2024:2758; ECLI:NL:RVS:2024:2177; ECLI:NL:RVS:2024:1710; ECLI:NL:RVS:2024:1490; ECLI:NL:RVS:2024:1496; ECLI:NL:RVS:2024:925; ECLI:NL:RVS:2024:840 en ECLI:NL:RVS:2024:168.

4. De derde variant is: procesbelang ontbreekt in het geval dat een inhoudelijk oordeel geen feitelijke betekenis heeft voor appelland. Een voorbeeld van deze variant is ABRvS 11 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:5124, waarin appelland geen procesbelang heeft, omdat hij inmiddels is verhuisd. Andere voorbeelden zijn: ECLI:NL:RVS:2024:4713; ECLI:NL:RVS:2024:4617; ECLI:NL:RVS:2024:4091; ECLI:NL:RVS:2024:3939; ECLI:NL:RVS:2024:3585; ECLI:NL:RVS:2024:3201; ECLI:NL:RVS:2024:2823; ECLI:NL:RVS:2024:748; ECLI:NL:RVS:2024:2606;

ECLI:NL:RVS:2024:1839; ECLI:NL:RVS:2024:727; ECLI:NL:RVS:2024:13 en ECLI:NL:RVS:2024:48.

5. Ten vierde ontbreekt procesbelang als het appellant alleen te doen is om een vergoeding van de proceskosten in bezwaar. In navolging van de Centrale Raad van Beroep (31 januari 2024, ECLI:NL:RVS:2024:354) oordeelt de Afdeling sinds 5 juni 2024 (ABRvS 5 juni 2024,

ECLI:NL:RVS:2024:2323) dat dit geen zelfstandig procesbelang oplevert. Andere voorbeelden zijn: ECLI:NL:RVS:2024:3287 en ECLI:NL:RVS:2024:2508.

6. Een vijfde variant betreft de situatie waarin een appellant stelt een procesbelang te hebben omdat hij een principiële uitspraak wenst. Een voorbeeld hiervan is ABRvS 20 november 2024, ECLI:NL:RVS:2024:4804, waarin de Afdeling oordeelt:

“Gevraagd naar het beoogde doel van deze procedure heeft hij medegedeeld dat hij een oordeel van de Afdeling wil krijgen over de in zijn ogen onjuiste en oneerlijke gang van zaken tijdens de bezwaar- en selectieprocedure. De wens van appellant om uitsluitend een principiële uitspraak te krijgen over het verloop van de bezwaar- en selectieprocedure is naar het oordeel van de Afdeling evenmin als procesbelang aan te merken.”

Twee andere voorbeelden zijn

ECLI:NL:RVS:2024:3005 en ECLI:NL:RVS:2024:1610.

7. Met deze uiteenzetting van de verschillende varianten waarin procesbelang ontbreekt wil ik niet de indruk wekken dat de uitspraken altijd strak te categoriseren zijn en onder één variant zijn onder te brengen. Zo kan een uitspraak over de wens een principiële uitspraak te krijgen in sommige gevallen ook als variant van ‘het doel is bereikt’ worden bestempeld, namelijk als het doel is bereikt en overblijft dat appellant voor de toekomst een oordeel wil van de (hoogste) bestuursrechter. Niettemin is deze categorisering denk ik nuttig voor de rechtspraktijk, omdat het de toepassing van de criteria van de Afdeling meer concreet maakt en daarbij houvast biedt.

8. Tot slot. Welke variant doet zich in de hier geannoteerde uitspraak voor? Mijns inziens is het een voorbeeld van de vierde variant: een inhoudelijk oordeel heeft geen feitelijke betekenis voor het college. Ik begrijp althans het oordeel zo dat het voor het college niet uitmaakt wat het oordeel van de Afdeling inhoudt omdat toch al een besluit is genomen en hiertegen niet opnieuw een procedure loopt. Het juridische discussiepoint of sprake was van een omgevingsvergunning van rechtswege is, in dat licht bezien, achterhaald en levert geen procesbelang op.

T. Groot

AB 2025/141

AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK VAN DE RAAD VAN STATE

13 november 2024, nr. 202205788/1/A3

(Mrs. N. Verheij, J.F. de Groot, M. den Heyer)
m.nt. R. Stijnen

Art. 6 EVRM; art. 14 IVBPR; art. 5:20 Awb; art. 9 Arbowet 1998

ECLI:NL:RVS:2024:4613

Het nemo tenetur-beginsel geldt pas vanaf de criminal charge. De wettelijke plicht een ongeval te melden is niet in strijd met het nemo tenetur-beginsel.

Het nemo tenetur-beginsel geldt zodra er een ‘criminal charge’ is tegen een justitiabele. Zoals de Afdeling in de uitspraak van 26 juli 2023, ECLI:NL:RVS:2023:2862, heeft overwogen, is er een ‘criminal charge’ zodra een controleonderzoek niet meer uitsluitend het karakter heeft van een controleonderzoek in het kader van toezicht en een juiste naleving van de wet, maar gericht is op het opleggen van een boete. Appellante was op grond van art. 9 lid 1 Arbowet verplicht het ongeval te melden. Het onderzoek dat de Arbeidsinspectie naar aanleiding van die melding heeft ingesteld, was geen controle met het oog op het opleggen van een boete maar een onderzoek in het kader van de uitoefening van toezicht op de naleving van de wet. Reeds hierom is er geen strijd met het nemo tenetur-beginsel.

Uitspraak op de hoger beroepen van:

1. De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (hierna: de minister),
2. Appellant 2A en appellante 2B, appellanten, tegen de uitspraak van de Rechtbank Noord-Holland van 25 augustus 2022 in zaak nr. 21/3345 in het geding tussen: Appellant 2A en appellante 2B, en
De minister.

Procesverloop

Bij besluit van 8 april 2021 heeft de minister aan appellante 2B een bestuurlijke boete opgelegd van € 13.500 wegens overtreding van het Arbeidsomstandighedenbesluit (hierna: Arbobesluit).

Tegen dat besluit hebben appellant 2A en appellante 2B bezwaar gemaakt.

Bij besluit van 29 juni 2021 heeft de minister het bezwaar van appellante 2B ongegrond verklaard.

Tegen dat besluit hebben appellant 2A en appellante 2B beroep bij de rechtbank ingesteld.